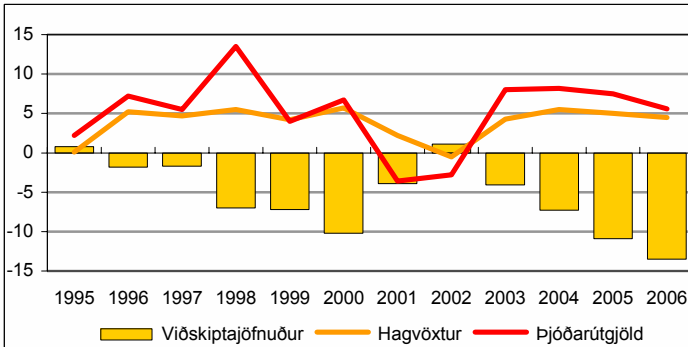

7. október 2004

Helstu niðurstöður nýrrar þjóðhagsspár

Fjármálaráðuneytið hefur birt [nýja þjóðhagsspá](#) fyrir árin 2004-2006 auk framreikninga fram til ársins 2010. Helstu niðurstöður eru þessar:

- Nýjustu hagtolur staðfesta fyrri spár ráðuneytisins um að nýtt hagvaxtarskeið hafi hafist árið 2003 enda mældist þá rúmlega 4% hagvöxtur. Samkvæmt nýrri spá er gert ráð fyrir framhaldi á þessari þróun. Þannig er spáð 5½% hagvexti árið 2004, 5% árið 2005 og 4½% árið 2006. Heldur dregur úr hagvexti á árunum 2007-2010 en hann er þó talinn verða um 2½% að meðaltali. Gangi þessi spá eftir yrði hér um að ræða eitthvert lengsta hagvaxtarskeið sem hér hefur mælst.
- Mikill hagvöxtur næstu ár skýrist annars vegar af mikilli aukningu fjárfestingar vegna stóriðjuframkvæmdanna og hins vegar af miklum vexti í einkaneysluútgjöldum heimilanna. Óhjákvæmileg afleiðing þessa er vaxandi viðskiptahalli en rekja má meira en helming hans til virkjunar- og álversframkvæmda, bæði beint og óbeint. Þetta sést best af því að gert er ráð fyrir að viðskiptahallinn minnki verulega á árunum 2007-2008 þegar framkvæmdunum er að mestu lokið.

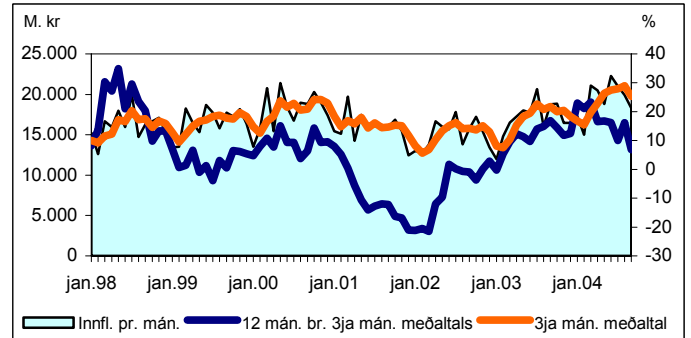

- Samhliða auknum umsvifum í þjóðarþúskapnum er gert ráð fyrir að nokkuð dragi úr atvinnuleysi, úr 3% árið 2004 í 2¼% árið 2005 og 2¼% árið 2006. Jafnframt er spáð heldur meiri verðbólgu, eða 3% árið 2004, 3½% árið 2005 og 3¼% árið 2006. Aukna verðbólgu má meðal annars rekja til þess að í spánni er reiknað með að gengi krónunnar muni smám saman fara lakkandi á næstu árum vegna minnkandi gjaldeyrisinnstreymis og vaxandi viðskiptahalla.
- Aðhaldssöm stefna í peninga- og ríkisfjármálum á næstu árum er mikilvæg forsenda áframhaldandi stöðugleika í efnahagsmálum. Í spánni er gengið út frá því að stýrivextir Seðlabankans verði hækkaðir stig af stigi í 8% fram til ársins 2006 en fari síðan lakkandi. Á sviði ríkisfjármála eru mótvægis- aðgerðir þegar hafnar með fjárlögum ársins 2004 þar sem haldið er aftur af vexti samneyslu- og tilfærsluútgjalda og verulega dregið úr opinberum framkvæmdum. Reiknað er með framhaldi á þessari þróun út framreikningstímabilið í samræmi við þá stefnu sem birtist í langtímaáætlun í ríkisfjármálum fyrir árin 2005-2008 sem ríkisstjórnin hefur samþykkt.

Innflutningur í september 2004

Vöruinnflutningur í septembermánuði nam um 19 milljörðum króna án skipa og flugvéla samkvæmt bráðabirgðatölum um innheimtu virðisaukaskatts. Þetta er mun minni innflutningur en í síðasta mánuði en þá voru fluttar inn vörur fyrir tæplega 21 milljarð króna - sem er milljarði minna en bráðabirgðatölur ráðuneytisins bentu til. Samkvæmt framangreindum tölum er þetta fyrsti mánuður ársins sem innflutningur dregst saman að raungildi frá sama mánuði

árið áður. Ef þriggja mánaða meðaltal er borið saman milli ára er aftur á móti um 7% aukningu að ræða. Vöruskiptajöfnuður fyrstu átta mánuði ársins var neikvæður um 27 milljarða króna en var á sama tíma í fyrra óhagstæður um tæpa 7 milljarða króna. Meiri afla af verðmætari fisktegingum í ágúst og september og minni innflutningur gæti leitt til minni halla á vöruskiptajöfnuði í september en verið hefur undanfarna mánuði, jafnvel að hann verði í jafnvægi. Þessi niðurstaða er í samræmi við nýja þjóðhagsspá ráðuneytisins en þar er gert ráð fyrir 39 milljarða halla á árinu öllu.

Mismunandi mælikvarðar á afkomu ríkissjóðs

Uppgjör fjárlaga og ríkisreiknings hér á landi er frábrugðið því sem notað er í þjóðhagsreikningum og í alþjóðlegum samanburði. Brennt skiptir þar mestu, þ.e. meðferð lífeyrisskuldbindinga, afskrifta skatta og hagnaðar af sölu eigna. Í þjóðhagsreikningauppgjörunu eru einungis færðar þær lífeyrisskuldbindingar sem tilheyra viðkomandi ári en ekki framtíðarskuldbindingar sem er gjaldfærðar á einu ári í fjárlagauppgjörunu. Sama gildir í reynd um afskriftir skatta. Loks er hagnaður af sölu eigna ekki tekjufærður heldur færður um endurmatreikning. Í meðfylgjandi töflu sést þróun afkomu ríkissjóðs með og án þessara óreglulegu liða.

	Reikn. 2001	Reikn. 2002	Reikn. 2003	Fjárlög 2004	Áætlun 2004	Frv. 2005
Tejkur umfram gjöld	8,6	-8,1	-6,1	6,7	7,8	11,2
Óregluleg gjöld	9,0	26,3	14,4	8,7	8,7	8,8
Óreglulegar tejkur	1,1	11,7	9,9	0,1	0,1	0,1
Tejkuafg. án óreglul. liða	16,5	6,5	-1,6	15,3	16,4	19,9

Ein meginástæða þess að meðferð þessara þriggja þátta er öðruvísi í þjóðhagsreikningauppgjörunu er að þeir tengjast ekki beint hinum almenna rekstri ríkisins og hafa ekki sömu tengingu við almenna efnahagsþróun hverju sinni og aðrir þættir ríkisfjármálanna. Taka má sem dæmi gjaldfærslu lífeyrisskuldbindinga ríkisstarfsmanna sem nemur milljarðatugum á síðustu árum, mest um 25 milljörðum á árinu 2000. Af þessari fjárhæð komu 5 milljarðar til greiðslu á árinu en 20 milljarðar voru eingöngu bókfærsla og höfðu því engin áhrif í efnahagslegu samhengi.

Vegna þessa munar á uppgjörunum tveimur hafa að undanförunu verið birt tvöns konar uppgjör í ríkisreikningi, þ.e. með og án svokallaðra óreglulegra liða en þar vega framangreindir þættir þyngst. Sami háttur er hafður á í fjárlagafrumvarpinu. Með þessu fæst góð nálgun við þjóðhagsreikningauppgjörið. Jafnframt er rétt að benda á að allar stefnumótandi ákvarðanir ríkisstjórnarinnar í ríkisfjármálum undanfarin ár taka mið af stöðu ríkissjóðs að teknu tilliti til óreglulegra liða.

Tejkur ríkissjóðs jan-júlí		
	2002-2003	2003-2004
12 mánaða breytingar, %	5,2	12,7
Skatttejkur alls	0,8	11,7
Tryggingagjöld	8,3	10,5
Eignarskattar	-15,8	18,4
Veltuskattar	9,6	13,7
Tejkur alls	12,2	2,0

Gjöld ríkissjóðs jan-júlí		
	2002-2003	2003-2004
12 mánaða breytingar, %	1,9	1,7
Almenn mál	11,4	15,6
Félagsmál	5,6	0,5
Atvinnumál	-22,3	-13,5
Vaxtagjöld	15,9	-1,4
Gjöld alls	6,2	8,8

Afkoma ríkissjóðs jan-júlí		
M.kr.	2003	2004
Handbært fé frá rekstri	-15.978	-15.072
Hr. lánsfjárföfnuður	1.805	-12.711
Alborgun lána	-18.021	-29.142
Br. lánsfjárföfnuður	-20.591	-46.229
Lántökur	24.245	39.386
Greiðsluafkoma	3.654	-6.843

Ýmsar hagtolur		
12 mánaða breytingar, %	2003	2004
Verðbólga - september	2,2	3,4
Kjarnaverðb.1 - september	3,0	2,8
Launavísitala - ágúst	5,7	5,2
Heildarvelta janúar-júní	-1,3	9,3
Smá.velta janúar-júní	0,4	5,3
Atvinnuleysi - ágúst	2,7	2,9